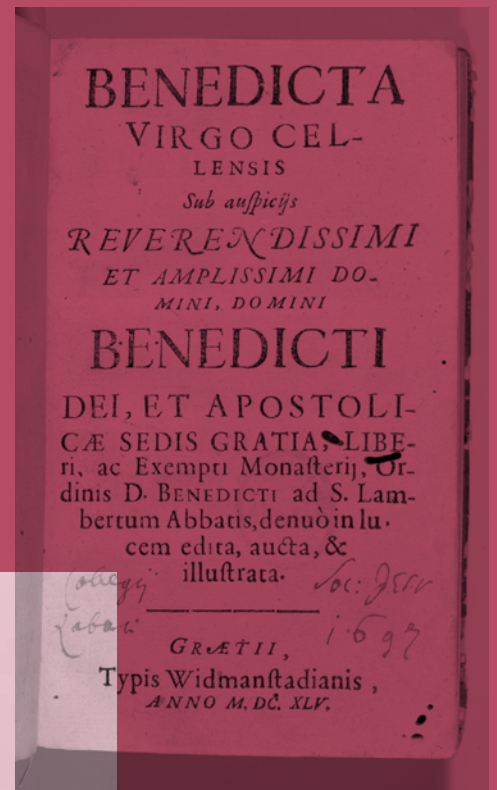

ARGO 59/1
2016

ARGO

Časopis slovenskih muzejev
Journal of the Slovene Museums

ICOMov kodeks etike za naravoslovne muzeje

Nova publikacija, ki jo je izdalo Društvo ICOM – Mednarodni muzejski svet – Slovenski odbor v letu 2015, natančneje formulira in dopolnjuje obstoječi profesionalni odnos do muzejskih zbirk, saj vsebina upošteva temeljna načela osnovnega ICOM-ovega kodeksa muzejske etike (http://www.icom-slovenia.si/fileadmin/user_upload/dokumenti/eticni_kodeks/eticni_kodeks.pdf).

Nov kodeks je namenjen vsem muzejem in sorodnim ustanovam, ki imajo opraviti z naravoslovnim gradivom. Čeprav nam v Prirodoslovnem muzeju Slovenije godi, da ob naslovu publikacije pomislite na nas, je treba poudariti, da smo po svetu različno organizirani, da gre za prevod, etične norme novega kodeksa pa so zato zanimive vsem muzealcem. Upoštevati jih morajo tudi v drugih muzejih in galerijah oziroma vseh ustanovah, ki se v svojih zbirkah tako ali drugače srečujejo s takim naravoslovnim gradivom. Obsega na primer tudi človeške ostanke in kodeks jim namenja samostojno poglavje. Nova publikacija določa smernice, kako ravnati z gradivom, med katerimi so človeški ostanke, drugi živeči in izumrli organizmi in ne nazadnje kamnine, minerali in fosili. Ne gre le za načela zbiranja, temveč tudi hranjenja, vračanja in razstavljanja (v zvezi s človeškimi ostanke spoštovanje človeškega dostojanstva tako posmrtnih ostankov kot predmetov, ki so z njimi povezani, obravnava umik občutljivega gradiva iz javne predstavitve). V kodeksu je navedena dolžnost upoštevanja priporočil (npr. uporabe *Mednarodnega kodeksa nomenklature za alge, glive in rastline*, *Mednarodnega kodeksa zoološke*

nomenklature), posebej so poudarjena ravnanja s primerki posebnega pomena (npr. s tipskim materialom), dolžnost upoštevanja *Konvencije o mednarodni trgovini z ogroženimi prosto živečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami* in ne nazadnje tudi skrb za ohranitev geološko pomembnih najdišč (v primeru prodaje to pomeni ne le legalno in v skladu s smernicami, temveč morajo biti na voljo še informacije o ohranjanju geološko pomembnih najdišč).

Posebno poglavje nove publikacije je namenjeno obvezni skrbi za ljudi in predmete. Poleg usmeritev glede varnosti in zdravja pri delu zaposlenih so navedeni minimalni mednarodno priznani standardi za muzejsko varstvo arheoloških, bioloških in geoloških zbirk. Kodeks torej daje navodila in od ustanoviteljev muzejev zahteva zagotavljanje pogojev, za katere si stroka prizadeva v skladu z možnostmi.

V zadnjem poglavju je poudarjeno, da morajo biti zbrani podatki objavljeni tudi v znanstveni literaturi, v revijah z recenzijskimi postopki, ki so dostopne znanstveni skupnosti.

V pripravo publikacije *ICOMov kodeks etike za naravoslovne muzeje* so bili vključeni člani etične komisije slovenskega ICOM-a ter predstavniki različnih muzejskih in drugih strok, ki so delovali pod vodstvom dr. Marjete Mikuž. Uredniški odbor je deloval v sestavi: dr. Breda Činč Juhant, dr. Tomi Trilar, dr. Marjeta Mikuž, dr. Andreja Breznik, dr. Kaja Širok, doc. dr. Andrej Gaspari, Jerneja Batič, dr. Tanja Roženberger, Darinka Kolar Osvald, ddr. Verena Vidrih Perko in Maja Hakl Saje. Prevod je zagotovil Generalni sekretariat vlade RS, sektor za prevajanje, publikacijo

je izdal in založil ICOM Slovenija pod vodstvom dr. Tanje Roženberger, oblikovala pa jo je Mojca Turk.

Posamezniki, ki se v drugih muzejih ali sorodnih organizacijah ukvarjajo s primerljivim gradivom, kot ga hrani Prirodoslovni muzej Slovenije, lahko pridobijo uporabne informacije na spletni strani www.pms-lj.si. Med informacijami javnega značaja, to je med predpisi z delovnega področja javnega zavoda, so navedeni (tudi) predpisi, ki se nanašajo na delo kustosov naravoslovcev (vključno z novim *ICOMovim kodeksom etike za naravoslovne muzeje*). Navedeno je lahko v pomoč tudi drugim, ki se srečujejo z naravoslovnim gradivom.

Prirodoslovni muzej Slovenije si prizadeva izboljšati obstoječi profesionalni odnos do botaničnih, zooloških in geoloških zbirk. Za nas je izjemno dragoceno, da se je slovenski ICOM prevoda lotil v času, ko se pogoji za hranjenje in delo z naravoslovnim gradivom slabšajo, ko že predolgo čakamo na ureditev razmer s predvideno novogradnjo Prirodoslovnega muzeja Slovenije, ko na razmere javno opozarjajo ne le kustosi našega muzeja, temveč tudi drugi naravoslovci, med njimi tudi akademiki. Z velikim veseljem v celoti upoštevamo poglavje *Obvezna skrb za ljudi in predmete*, žal pa to ni odvisno le od nas. Zato upravičeno pričakujemo ureditev razmer, kot so predvidene v *Nacionalnem programu za kulturo* in kot jih predvidevajo minimalni standardi stroke in so omenjeni tudi v *ICOMovem kodeksu etike za naravoslovne muzeje*. V času zmanjševanja biološke raznovrstnosti postajamo naravoslovni muzeji kot arhivi narave zadnje

mesto za mnoge vrste, ki izginjajo, politika pa nam ne zagotavlja zadovoljivih rešitev.

Stroka je za prevod kodeksa etike za naravoslovne muzeje poskrbela, zdaj je na vrsti politika, predvsem Ministrstvo za kulturo, ki ima v rokah škarje in platno.

